

Avtal om ett gemensamt organ för att sköta arbets- och näringsuppgifter

STST 26.06.2023 § 199
226/14.00.00/2023

Beredning

Direktören för centralen för näringsliv och infrastruktur Sari Paljakka, tfn 040 630 28 11, och stadsdirektör Jan D. Oker-Blom

Reformen av arbets- och näringstjänsterna

I enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) övertar kommunerna 1.1.2025 ansvaret för den arbetskraftsservice som tillhandahålls arbetssökande och företag samt andra arbetsgivare. Ordlandet av arbetskraftsservice och andra lagstadgade uppgifter som anknyter till arbetskraftsservicen blir för kommunerna ett nytt uppdrag för vilket de får statsandel. Målet med reformen är en servicestruktur som på bästa möjliga sätt främjar snabb sysselsättning och ökar arbets- och näringstjänsternas effektivitet, tillgänglighet, resultat och mångsidighet.

Ordnande av arbets- och näringstjänster som kommunal service

En kommun där arbetskraftens storlek är minst 20 000 personer får ordna arbetskraftsservicen självständigt. I annat fall ska kommunerna för ordnande av servicen bilda sysselsättningsområden där arbetskraftens storlek är minst 20 000 personer. Dessutom ska området vara geografiskt sammanhängande och funktionellt med hänseende till arbetsmarknaden.

Kommunerna ska komma överens om bildandet av sysselsättningsområdena och meddela dessa till arbets- och näringsministeriet före utgången av oktober 2023. Statsrådet kan på vissa lagstadgade grunder ge ett sysselsättningsområde vars arbetskraftsbas understiger 20 000 personer organiseringsansvar för tjänsterna. Detta förutsätter att tillgången till tjänster inom området inte äventyras.

Då kommunerna samarbetar för att bilda ett sysselsättningsområde är det fråga om lagstadgat samarbete mellan kommunerna. Kommunerna i ett sysselsättningsområde ska enligt 8 § i kommunallagen överföra organiseringsansvaret antingen på en ansvarig kommun eller på en samkommun. De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska på det sätt som anges i 51 § i kommunallagen komma överens om att en ansvarig kommun sköter uppgiften för deras räkning.

Enligt 8 § i kommunallagen svarar kommunen för finansieringen av sina uppgifter, också då organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller en samkommun. De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska komma överens med varandra om fördelningen av de kostnader som skötseln av uppgiften medför.

Ordnande av arbets- och näringstjänster i östra Nyland

Eftersom Lovisa stad med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) inte har möjlighet att självständigt ordna arbetskraftsservicen och anknytande företagsservice behöver Lovisa bilda ett gemensamt sysselsättningsområde med en eller flera grannkommuner.

I östra Nyland är det endast Borgå stad som har möjlighet att självständigt med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) ordna

arbetskrafts- och företagsservice för sina invånare. I och med att de övriga kommunerna och städerna i närområdet inte får ordna arbets- och näringstjänster självständigt med stöd av lagen, har kommunerna i samarbete prövat frågan om ett gemensamt sysselsättningsområde för samtliga kommuner i östra Nyland som en genomförbar möjlighet.

I mars 2023 ingick kommunerna i östra Nyland ett intentionsavtal om bildandet av ett gemensamt sysselsättningsområde och om därtill hörande beredningsarbete i mars 2023. Samarbetet mellan kommunerna bygger på avtal. Kommunerna behöver ingå avtal om ett gemensamt organ senast 31.10.2023. Med det bifogade avtalet (bilaga 2) kommer parterna överens om ett gemensamt organ som ska sörja för arbets- och näringsuppgifterna.

Det är fråga om ett avtal om ett gemensamt organ i enlighet med 52 § i kommunallagen, och det gäller det organiseringsansvar för arbetskraftsservice som anges i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Om kommunerna inte får ett avtal till stånd inom utsatt tid, fattar statsrådet beslut om bildandet av sysselsättningsområdet i enlighet med 16 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Borgå stads förslag om ordnandet av arbetskraftsservice i östra Nyland

Stadsstyrelsen i Borgå stad har tillställt det bifogade avtalet om ett gemensamt organ för att sköta arbets- och näringsuppgifter, en motiveringspromemoria om kostnadsfördelningen för arbets- och näringstjänsterna och en plan för ordnande av arbets- och näringstjänster till kommunerna i östra Nyland för behandling (Askola, Lappträsk, Lovisa, Mörskom, Pukkila och Sibbo).

Borgå stad föreslår att parterna genom avtalet ska bilda ett samarbetsområde för ordnande av arbetskraftsservice (sysselsättningsområde). Genom att ha hand om de uppgifter som anges i avtalet är Borgå stad en sådan ansvarig kommun som avses i 51 § i kommunallagen (410/2015). Samarbetet mellan kommunerna bygger på avtal. Kommunerna ska ingå avtal om ett gemensamt organ. Genom det bifogade avtalet kommer parterna överens om ett gemensamt organ som ska sörja för arbets- och näringsuppgifterna.

Det är fråga om ett avtal om ett gemensamt organ i enlighet med 52 § i kommunallagen, och det gäller det organiseringsansvar för arbetskraftsservice som anges i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Genom avtalet bildar parterna ett samarbetsområde för ordnande av arbetskraftsservice (sysselsättningsområde). Genom att ha hand om de uppgifter som anges i avtalet är Borgå stad en sådan ansvarig kommun som avses i 51 § i kommunallagen (410/2015).

Avsikten med den bifogade motiveringspromemorian är att motivera, komplettera och klargöra finansieringen och kostnadsfördelningen av arbets- och näringstjänsterna enligt vad man har kommit överens om i avtalet om skötseln av arbets- och näringsuppgifter. I den bifogade organiseringsplanen för arbets- och näringstjänster ingår en serviceplan på strategisk nivå som gäller beredningen av reformen av arbets- och näringstjänsterna.

Planen innehåller bland annat:

- Samordning av arbets- och näringsstjänsterna med livskraftshelheten och integrationsuppgifterna samt fastställande av servicehelheten
- Preliminär plan/principer för sättet att producera och organisera servicen samt för servicestrukturen (serviceställen)
- Plan för servicens resurser (underlag för budgeteringen) och fördelning av resurser

Bilaga nr 2.

Föredragning

Stadsdirektör Jan D. Oker-Blom

Förslag

Stadsstyrelsen ger stadsstyrelsen i Borgå stad ett utlåtande enligt bilagan.

Behandling

Direktören för centralen för näringsliv och infrastruktur Sari Paljakka presenterade ärendet som inbjuden till stadsstyrelsens sammanträde.

Stadsstyrelsen föreslog enhälligt följande tillägg till utlåtandet:

- S. 1: Utövande av rösträtt, som första meningar tilläggs följande meningar i stället för meningen "Den modell som har föreslagits ger Borgås medlemmar enkel majoritet vid beslutsfattandet.": Enligt 4 punkten i avtalsutkastet får företrädarna för Borgå stad ensidig bestämmanderätt i beslutsfattandet. Bestämmelser om rösträtt som leder till ensidig bestämmanderätt för en kommun måste anses strida mot andan i 121 § i grundlagen, enligt vilken kommunernas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Det bör särskilt noteras att Lovisa stad inte med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) har möjlighet att självständigt ordna arbetskraftsservice och anknytande företagsservice, utan Lovisa är tvungen att bilda ett gemensamt sysselsättningsområde tillsammans med en eller flera grannkommuner. I en situation där kommunernas samarbete är obligatoriskt enligt lag är det motstridigt med tanke på den kommunala självstyrelsen om en avtalspart får ensidig bestämmanderätt.
- S. 1: Den andra underpunkten i punkt 4 i utlåtandet ändras att lyda: Eftersom det är fråga om gemensamt beslutsfattande bör det framgå av avtalet att den ansvariga kommunen inte har rätt att överta beslut som fattas av det gemensamma organet i frågor som hör till organets behörighet, med undantag för laglighetsfrågor och beslut som leder till budgetöverskridanden.
- S. 3: Som sista mening tilläggs: Som rättslig grund hänvisas till 3 § 2 momentet i förvaltningslagen.
- S. 1, punkt 3: Meningen "Alternativet att organet är ett affärsverk bör utredas" stryks.
- S. 1: Som sista mening i den sista punkten tilläggs "Om budgeten överskrider de statsandelar som fåtts ska överskridningen godkännas av avtalskommunernas fullmäktigeorgan genom överensstämmande beslut".

- S. 1: Rubriken ändras att lyda: Lovisa stads utlåtande om avtalsutkastet om AN24-området i östra Nyland.

Beslut

Beslut enligt förslaget med beaktande av de enhälligt godkända ändringarna och tilläggen som anges ovan.

Representanten för ungdomsfullmäktige Ville Yrjölä deltog inte i sammanträdet klockan 19.10–19.30.

Direktören för centralen för näringsliv och infrastruktur Sari Paljakka avlägsnade sig från sammanträdet klockan 20.15.

Paus klockan 20.16–20.28.

Stadsdirektören avlägsnade sig från mötesrummet klockan 20.16. och deltog från och med klockan 20.28 i sammanträdet på distans.